

Scientific journal
PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION
Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)
ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА
Видається з 2013.



<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Шабельник Т.В., Горбашевська М.О., Нетреба М.М., Тимофєєва І.Б. Аналіз інформаційно-технічного інструментарію виявлення академічного плагіату. Фізико-математична освіта. 2019. Випуск 4(22). С. 130-136.

Shabelnik T., Horbashevskaya M., Netyeba M., Tymofieyeva I. Information and technical tools for prevention and discussion of academic plagiarism. Physical and Mathematical Education. 2019. Issue 4(22). P. 130-136.

DOI 10.31110/2413-1571-2019-022-4-020
УДК 004.03+001.9

Т.В. Шабельник
Маріупольський державний університет, Україна
tanya.shabelnik17@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9798-391X

М.О. Горбашевська
Маріупольський державний університет, Україна
margora79@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7612-5593

М.М. Нетреба
Маріупольський державний університет, Україна
netrebamarina1@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1431-3951

І.Б. Тимофєєва
Маріупольський державний університет, Україна
tib_kalmius@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5935-9291

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

АНОТАЦІЯ

Формулювання проблеми. В затверджених стандартах підготовки здобувачів освіти наголошено на сукупності вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Однією з вимог до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Метою статті є висвітлення проблеми запровадження академічної доброчесності та виявлення академічного плагіату за допомогою інформаційно-технічного інструментарію (на прикладі онлайн-сервісу Unischeck).

Матеріали і методи. Теоретичні та емпіричні методи: системний аналіз нормативно-правової бази дослідження, наукової, психолого-педагогічної, методичної літератури; розробка та апробація комплексу заходів запобігання академічного плагіату на базі Маріупольського державного університету. Анкетування щодо ставлення та виявлення академічного плагіату для здобувачів вищої освіти I-II курсів денної форми навчання проводилось методом онлайн опитування з використанням платформи Google Forms. Анкета містила 4 запитання закритої форми та відкрите запитання. Шляхи реалізації проблеми академічної доброчесності в дисертаційних роботах на здобуття наукового ступеню доктора філософії та доктора наук передбачають впровадження сучасних технологій та сервісу «Unischeck».

Результати. Наведено теоретичне обґрунтування впровадження інформаційно-технічного інструментарію запобігання та виявленню академічного плагіату, який засновується на онлайн-сервісу Unischeck. Визначено певні вимоги дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в Україні, зокрема, у Маріупольському державному університеті, які реалізуються через закріплені норми, правила етичної поведінки, професійного спілкування між науково-педагогічними, педагогічними працівниками МДУ, здобувачами освіти.

Висновки. Розглянуті питання виявлення академічного плагіату інформаційно-технічним інструментарієм неможливо вирішити на рівні окремого закладу освіти чи навіть окремого міністерства (МОН України). Сьогодні в умовах цифровізації освіти ця проблема має бути предметом цілеспрямованої державної політики, об'єднати зусилля учасників освітнього процесу, шляхом впровадження, розробки та вдосконалення новітніх технологій щодо запобігання та виявлення академічного плагіату. Визначено, що доцільно використовувати онлайн-сервіс Unischeck для виявлення академічного плагіату.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: академічна доброчесність, плагіат, онлайн сервіс.

ВСТУП

Постановка проблеми. В умовах приєднання України до Болонського процесу у вітчизняну систему вищої освіти впроваджено третій цикл підготовки, який відповідає вимогам Єдиного європейського освітнього простору і завершується присудженням ступеня «доктора філософії». В Польщі та Німеччині, як і в Україні, існує ще й ступень «доктор наук». У зв'язку з цим питання якості освіти та наукових досліджень стає важливою вимогою для визнання українських закладів вищої освіти на європейському та світовому рівнях. На етапі реформування галузі освіти сьогодні проблема дотримання академічної доброчесності серед університетської спільноти має надзвичайно вагоме значення, безумовно, запобігає формуванню культури академічного письма серед науково-педагогічних працівників та студентства в цілому.

В Україні на виконання Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. №1556-VII (7) набув чинності наказ №758 від 14 липня 2015р. «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів» (8), дія якого направлена на боротьбу з плагіатом та виявлення академічної доброчесності. Згідно цього наказу на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти або науковій установі, спеціалізована вчена рада якого прийняла дисертацію до розгляду, розміщуються в режимі читання примірник дисертації, відгуки офіційних опонентів та автореферат дисертаційної роботи в електронному виді (8). Винятком є дисертаційні роботи, які містять державну таємницю або інформацію службового характеру.

Аналіз актуальних досліджень. Нормативні і правові засади щодо регламентування формування академічної доброчесності в Україні відображені в Національній доктрині розвитку освіти (2002), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Законах України «Про авторське право і суміжні права» (2015), «Про освіту» (2017).

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік (8).

Відповідно нашого дослідження ми погоджуємось з Слободянюк О., що боротьба з плагіатом на сьогоднішній день є питанням дуже актуальним. Від того, наскільки якісною є освіта, залежить конкурентоздатність вітчизняних закладів вищої освіти, обсяг фінансових надходжень, визнання дипломів українських університетів на європейському та світовому рівнях, підвищення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти (Слободянюк, 2018: с. 134).

Поняття «академічна доброчесність» Сербин О. (Сербин, 2018: с. 134) характеризує багатовимірністю, тобто поєднанням відповідних основоположних цінностей і засобів та інструментів їх збереження й просування. Нагальним є усвідомлення потенційних внутрішніх та зовнішніх чинників, які спричиняють академічну нечесність, насамперед моральнокультурні, інституційні та освітньо-виховні. Дослідження, вивчення та розуміння природи їх походження надає шанс розробити та запровадити ефективну політику забезпечення академічної доброчесності як на національному рівні, так і локальному.

На нашу думку, слід також зазначити, що важливим моментом при роботі над науковим дослідженням є порушення академічної доброчесності, відповідно до чинної нормативно-правової бази України ми розуміємо наступне:

- академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- само плагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти (9).

Разом з тим своєму дослідженню Лупаренко Л. (Лупаренко, 2014: с. 152) чітко визначила три основні напрямки в науковій літературі в галузі автоматичного пошуку плагіату у текстових документах проблему плагіату: а) аналіз існуючих алгоритмів пошуку текстових збігів і розробка та технічний опис нових методів; б) класифікація програмних засобів пошуку плагіату; в) порівняльний аналіз існуючих програмних засобів та проектування і розробка нових.

У вересні 2017 р. було ухвалено новий Закон України «Про освіту». До закону включена стаття 42 «Академічна доброчесність», яка визначає сутність та складові академічної доброчесності, види її порушень (у т.ч. академічний плагіат), види академічної відповідальності вчителів, викладачів та здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (9). Розмежовано поняття «плагіат», що визначається законодавством про авторське право та суміжні права, та поняття «академічний плагіат», що визначається освітнім законодавством (Заплотинська, 2019; Войцеховська, 2019; Лещик, 2019; Ніколаєв, 2019; Нікуліна, 2019: с.75).

Інформаційно-технічний інструментарій для нашого дослідження будемо розглядати ґрунтуючись визначенням Ткаченко С. та Сідляренко А., що це програмно-апаратні комплекси для перевірки текстів на схожість, ідентичність або запозичення за допомогою порівняльного аналізу. Вони є одним із інструментів у комплексі заходів по боротьбі із явищем

плагіату. Головне завдання такого програмного забезпечення – знаходження максимальної кількості збігів у тексті, порівнюючи його із базами наукових робіт, електронними репозитаріями, Інтернет-джерелами та іншими електронними архівами. Результатом такої перевірки повинен стати інформативний звіт про текстові збіги та запозичення, поданий експерту-оцінювачу у зручному та зрозумілому інтерфейсі (Ткаченко, 2017; Сідляренко, 2017: с. 363).

Стосовно протидії поширенню плагіату доречними є такі заходи: використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату на основі чітких правил і політики щодо його використання; попереднє експертне оцінювання, зокрема й самооцінювання, та/або технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату у творах, підготовлених до друку; розбудова національних та університетських інституційних репозитаріїв, які містять бази даних академічних/наукових текстів студентів/викладачів/науковців; дослідження внутрішніх причин і сучасних освітніх практик у сфері боротьби з плагіатом для вироблення на цій основі відповідних політик, інструкцій, керівництв; сприяння розповсюдженню результатів досліджень академічної спільноти; інтеграція в освітні програми університетів на рівні бакалаврату й магістратури окремих навчальних блоків у частині академічної доброчесності, зокрема тих, що стосуються сучасних стандартів академічного письма; загальна популяризація культури боротьби з плагіатом. Вирішальним кроком у підтримці академічної доброчесності та протидії академічній недоброчесності має стати формування загальнонаціональної системи забезпечення якості вищої освіти. Без забезпечення якості вищої освіти на інституційному та системному рівнях важко говорити про ефективну діяльність у цьому напрямі (Тицька, 2018: с.195).

Мета статті: висвітлення проблеми запровадження академічної доброчесності та виявлення академічного плагіату за допомогою інформаційно-технічного інструментарію (на прикладі онлайн-сервісу Unicheck).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеню доктора філософії та доктора наук зберігаються в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ), що дає змогу українським закладам вищої освіти виконувати їх перевірку на плагіат з використанням відповідного програмного забезпечення.

В Україні на сьогодні для перевірки дисертаційних робіт використовується онлайн-сервіс Unicheck. Основною метою діяльності Unicheck Україна є підвищення якості освіти та академічної мотивації науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти через впровадження принципів академічної доброчесності.

Так, у квітні 2018 р. між Unicheck Україна та Міністерством освіти і науки України укладено Меморандум, згідно якого українські заклади вищої освіти мають можливість використовувати цей сервіс на безкоштовній основі терміном у сім років. Серед вагомих переваг сервісу «Unicheck» можна виділити:

- перевірку текстових документів на наявність запозичених частин тексту та цитат з відкритих джерел в мережі Internet або внутрішній базі закладу вищої освіти та ресурсів бібліотеки,
- генерування інформативного звіту про перевірку текстів у різних форматах (PDF, DOC, DOCX, ODT, RTF, TXT, HTML, ZIP),
- інтегрування з навчальними системами: LMS-Learning Management Systems, Moodle, Canvas, Sakai, Blackboard;
- доступ будь-якої кількості викладачів ЗВО для одночасної та паралельної роботи із сервісом;
- зручний та легкий інтерфейс користувачу для роботи на кількох мовах;
- швидка перевірка роботи на ознаки плагіату різними способами, порівнюючи їх з Інтернет джерелами в реальному часі; усіма роботами, що вже завантажили у свої акаунти викладачі, між собою та власній базі робіт закладу вищої освіти;
- одночасна перевірка до 100 робіт через Інтернет і до 35 робіт через внутрішню базу із одного акаунту;
- перегляд документу та роботи із ним в системі без зміни його форматування;
- зручна робота та зберігання файлів в системі та можливість їх завантаження;
- знаходження текстових збігів у роботах, що написані українською, англійською, німецькою, іспанською та іншими мовами;
- виділення усіх текстових збігів кольором і надання списку посилань на оригінальні джерела, які можна переглянути за допомогою системи у зручному інтерфейсі;
- самостійне регулювання параметрів пошуку плагіату;
- знаходження та вилучення правильно процитованих речень та списку використаних джерел;
- формування бази робіт як у системі, так і з можливістю підключення сервісу до внутрішньої бази університету;
- автоматичне визначення заміни символів і літер у тексті, а також зворотна автоматична підстановка в текст правильних, і пошук на плагіат;
- дистанційна робота зі студентами;
- надання можливості викладачам коментувати роботи студентів.

Завдяки детальним звітам, що генерує Unicheck, процес оцінювання кожної роботи викладачем стає значно простішим та швидшим. Викладачі мають можливість дистанційно давати завдання студентам та коментувати їх роботи, надаючи індивідуальні рекомендації або зауваження.

У лютому 2019р. Міністерство освіти і науки України заключило Меморандум з польською компанією Plagiat.pl, яка також реалізує принципи запобігання плагіату в освітньому та науковому середовищі. Цей захід дає можливість українським закладам вищої освіти використовувати систему безкоштовно протягом п'яти років. Перевагою цього сервісу є те, що мається можливість перевіряти тексти, які виконані різними мовами.

Використання цього сервісу українськими закладами вищої освіти є добровільним і реалізується у вигляді певної угоди між закладом та польською компанією Plagiat.pl. При отриманні доступу до репозитарію закладу вищої освіти компанія Plagiat.pl гарантує недопущення копіювання і використання його змісту у комерційних цілях.

Отже, для підвищення якості запобігання та виявлення академічного плагіату в дисертаційних роботах на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук в Україні важливим завданням стає створення умов для ефективного та своєчасного доступу закладів вищої освіти до сучасного інструментарію та відповідних баз даних.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти в Україні базується на таких принципах: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, сміливість. Лист МОН від 23.10.2018 р. № 1/9-650118 поширив підготовлені В. Бахрушиним та Є. Ніколаєвим у рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні «Розширений глосарій термінів та понять з академічної доброчесності» та «Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Заплотинська, 2019; Войцеховська, 2019; Лещик, 2019; Ніколаєв, 2019; Нікуліна, 2019: с. 77).

Вагомим чинником, що впливає на зміст і спрямованість використання програмного забезпечення є види текстового плагіату, які мають принципи роботи (див. рис. 1).

Текстовий плагіат		Плагіат ідей
Принцип роботи: пошук подібностей у тексті	Принцип роботи: пошук стилістичних особливостей автора при написанні тексту	Завдання вирішується науковцями
Правовий аспект: завичай система завантажує тексти, що перевіряє.	Правовий аспект: Система зберігає показники, що характеризують авторський стиль написання роботи	
Необхідні умови для ефективної роботи: наявність великої бази даних електронних текстів певною мовою для проведення пошуку подібностей	Необхідні умови для ефективної роботи: наявність оригінального документа певного автора	
Обмеження: документ у цифровій формі відсутній.	Обмеження: відсутність оригінального документа певного автора.	

Рис. 1. Умовні групи видів плагіату

Впровадження принципів академічної доброчесності відбувається й у Маріупольському державному університеті (МДУ). Так, наприклад, у Положенні про академічну доброчесність у Маріупольському державному університеті закріплені норми, правила етичної поведінки, професійного спілкування між науково-педагогічними, педагогічними працівниками МДУ, здобувачами освіти. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», Статуту МДУ та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних (локальних) актів МДУ (6).

На початку 2018 р. МОН уклав меморандуми із двома комерційними компаніями (ТОВ «Плагіат», система Strike Plagiarism119 та ТОВ «Антиплагіат», система UniCheck120) про те, що ЗВО можуть безкоштовно перевіряти тексти дисертацій, курсових робіт на ознаки плагіату у відповідних електронних системах цих компаній. Для галузі вищої освіти України – це шлях для формування освітянської культури доброчесної молоді.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає виконання певних вимог:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації (Селецький, 2019: с.53).

У Маріупольському державному університеті проводяться комплекс профілактичних заходів щодо попередження академічної недоброчесності серед здобувачів вищої освіти: інформування здобувачів освіти про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики; розповсюдження методичних матеріалів; проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності МДУ, правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань; посилення контролю завідувачів кафедр, наукових керівників кваліфікаційних робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо; перевірка кваліфікаційних робіт на предмет академічного плагіату тощо (6, с.6).

Нами було проведено опитування здобувачів вищої освіти I та II курсу денної форми навчання різних напрямків підготовки з таких спеціальностей: «Початкова освіта», «Менеджмент», «Системний аналіз», «Кібербезпека», «Дошкільна освіта», «Міжнародна економіка» та ін. Кількість здобувачів, що пройшли анкетування складає 114 особи. Опитування проводилось у листопаді 2019 р. шляхом анкетування із використанням платформи Googl Forms. Кожен респондент відповідав анонімно, мав змогу проаналізувати освітню діяльність та виявити складності при написанні наукових робіт (тези до Декади студентської науки, написання рефератів з навчальної дисципліни «Історія України», виконання індивідуального проекту з навчальної дисципліни «Комп'ютерні системи та технології»).

У першому питанні «Використовуєте тільки перевірені джерела інформації для складання реферативного завдання? Чи довіряєте інтернету?» ми просили відповідати із практичним досвідом і в закладі загальної середньої освіти та під час навчання у МДУ (для здобувачів I курсу). Відповіді розподілилися за такою градацією: «Так. Але не довіряю інформації з інтернет-джерел. Буду перевіряти» – 15,9% (18 особи); «Так. Довіряю інтернет-джерелам. Перевіряти не буду» – 52,6% (60 осіб); «Ні. Довіряю інтернет-джерелам. Не перевіряю інформацію» – 31,5% (36 особи).

У контексті другого питання ми дізнавалися ставлення здобувачів вищої освіти до можливого використання плагіату. Варто відзначити, що результати опитування нас вразили. Майбутні фахівці негативно відносяться до інтелектуального плагіату, але запозичення ідей не вважають шахрайством та викраденням наукової ідеї.

У третьому питанні здобувачі освіти мали змогу відповісти на питання «Оберіть ймовірні причини виникнення плагіату під час написання наукових робіт: 1) лінь, неспроможність; 2) брак відповідальності; 3) безконтрольний доступ до наукової інформації в інтернеті; 4) зумовлено завищеними вимогами при відсутності належних умов виконання завдань; 5) створення роботи на замовлення; 6) недостатня поінформованість щодо правомірного використання джерел». Результати продемонстровано на рис. 2.



Рис. 2. Умовні групи видів плагіату

За допомогою останнього питання нами виявлено рівень обізнаності з питань академічної доброчесності. Розуміють поняття академічної доброчесності – 23,6% (27 осіб від загальної кількості респондентів); знайомі із законодавством України щодо академічної доброчесності – 14,91% (17 осіб); вдавалися до плагіату – 81, 57% (93 особи).

Таким чином, за нашими дослідженнями під час викладання дисциплін загального циклу для здобувачів освіти І курсу навчання ми виявили, що абітурієнти, які приходять із закладів загальної середньої освіти не вміють працювати із літературними джерелами, конспектувати лекцію, працювати з реферативними завданнями. Із розвитком цифрових технологій та швидким наповненням та глобальним поширенням інформаційних баз даних, які мають відкритий доступ, здобувачам освіти все легше використовувати готові матеріали. Також одним із видів плагіату виявлено передача інформації від старших курсів першому, при умові, якщо викладач не змінює завдання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Варто зазначити, що академічна доброчесність має відношення не лише до якості освіти, але і безпосередньо має вплив на те, яку молодь виховує система вищої освіти в державі, які цінності закладатимуться під час навчання у закладі вищої освіти та яким є «секрет успіху» у суспільстві. Чи це важка і невтомна робота з допомогою якої можливо досягнути успіху як окремому індивіду, так і країні в цілому, чи це обман, шахрайство, які пізніше починають ставати нормами суспільних відносин (2).

Грунтовне дослідження дає змогу зробити висновки, що необхідно впроваджувати процедури перевірки і оцінки всіх типів робіт на плагіат, не вибірково. Перевіряти всі типи письмових робіт на плагіат, як студентських так і наукових - виховання вченого і фахівця починається з курсової роботи, а не з дисертації кандидата наук. Вважаємо за необхідне проводити тренінги для викладачів і здобувачів освіти. Технічні заходи: наукові дослідні роботи рекомендуємо приймати тільки в одному форматі (*.DOC), і вписати в процедуру, звіт необхідно перевіряти на наявність маніпуляцій, звертаючи уваги на сигнали Тривоги, на початку звіту і позначки в контексті роботи та ін.

Питання академічної доброчесності як освітянської культури здобувачів вищої освіти є актуальним для України. Необхідно позитивно відзначити, що прослідковується наявність нормативно-правової бази та впровадження принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти України. Тому, одним із основних завдань сьогодення і важливою умовою освітянської культури здобувачів вищої освіти вважаємо впровадження принципів академічної доброчесності у навчання, викладання та наукову діяльність.

Список використаних джерел

- Інноваційний розвиток освіти в Україні й зарубіжжі в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів : огляд, вид. / ред. А. В. Селецький Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2019. 155 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/716389/1/overview_edition_2019.pdf (Дата звернення 24.11.2019).
- Крок за кроком до нової академічної культури (за результатами року роботи Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні — SAIUP). URL: <http://www.saiup.org.ua/novyny/kroczakrokom-novoyi-akademichnoyi-kultury/> (Дата звернення 24.11.2019).
- Лупаренко Л. А. Інструментарій виявлення плагіату в наукових роботах: аналіз програмних рішень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2014, Том 40, №2. С. 151-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_40_2_16 (Дата звернення 24.11.2019).

4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упор. Ніколаєв Є. та Бахрушин В. URL: <https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/> (Дата звернення 24.11.2019).
5. Моніторинг впровадження рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку щодо доброчесності в системі освіти України : Аналітичний звіт. Київ, 2019. 96с. URL: http://iro.org.ua/uploads/Monitoring_OECD.Analitical_report_.2019_.pdf (Дата звернення 24.11.2019).
6. Положення про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті. URL: http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf (Дата звернення 24.11.2019).
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html (Дата звернення 24.11.2019).
8. Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів. Наказ МОН №758 від 14.07.15 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47536/ (Дата звернення 24.11.2019).
9. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (N 178/179). С. 10-22; Урядовий кур'єр. 2017. 4 жовт. (№ 186). С. 9-19. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3> (Дата звернення 24.11.2019).
10. Сербін О. О. Культура академічної доброчесності: роль бібліотек. Проект УБА 2016 р. URL: http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/fahivciyu/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80.pdf (Дата звернення 24.11.2019).
11. Слободянюк О. М. Роль науково-педагогічного колективу у формуванні культури академічної доброчесності студентів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2018. № 6. С. 134-139. DOI: 10.31649/1997-9266-2018-141-6-134-139.
12. Ткаченко С. П., Сідляренко А. І. Програмні засоби перевірки наукових та академічних робіт – панацея від плагіату чи ланка складної процедури? *Вісник ОНУ. Серія: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство*. 2017. Т. 22, вип. 2. С. 363-366. DOI: 10.18524/2304-1447.2017.2(18).118456.

References

1. Seletskiy, A. V. (Ed.). (2019). *Innovatsiyni rozvytok osvity v Ukraini y zarubizhzi v umovakh yevrointehratsiinykh ta hlobalizatsiinykh protsesiv : ohliad, vyd* [Innovative development of education in Ukraine and abroad in the context of European integration and globalization processes: a review, kind.]. Kyiv: DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. Retrieved from http://lib.iitta.gov.ua/716389/1/overview_edition_2019.pdf [in Ukrainian].
2. Krok za krokom do novoi akademichnoi kultury (za rezultatamy roku roboty Proektu spriannia akademichnoi dobrochesnosti v Ukraini — SAIUP).(n.d.) [Step by step to a new academic culture (based on the results of the year of the SAIUP Project on Promoting Academic Integrity in Ukrainian)] Retrieved from <http://www.saiup.org.ua/novyny/krozkakrokom-novoyi-akademichnoi-kultury> [in Ukrainian].
3. Luparenko, L. A. (2014) Instrumentarii vyavleniia plahiatu v naukovykh robotakh: analiz prohramnykh rishen [Plagiarism detection tools for research works: analysis of software solutions]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*. (Vol. 40), 2, 151-169. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_40_2_16 [in Ukrainian].
4. *Metodychni rekomendatsii dlia zakladiv vyshchoi osvity z pidtrymky pryntsyypiv akademichnoi dobrochesnosti*. [Guidelines for higher education institutions in support of the principles of academic integrity]. Nikolaiev, Ye. & Bakhrushyn V. (Comps) (N.p.) Retrieved from <https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/> [in Ukrainian].
5. *Monitorynh vprovadzhennia rekomendatsii Orhanizatsii ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku shchodo dobrochesnosti v systemi osvity Ukrainy : Analitychnyi zvit*. (2019). [Monitoring of the implementation of the recommendations of the Organization for Economic Cooperation and Development on Integrity in the Ukrainian Education System: Analytical Report]. Kyiv. Retrieved from http://iro.org.ua/uploads/Monitoring_OECD.Analitical_report_.2019_.pdf [in Ukrainian].
6. *Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist v Mariupolskomu derzhavnomu universyteti*. (2018). [Regulations on Academic Integrity at Mariupol State University]. Mariupol. Retrieved from http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf [in Ukrainian].
7. *Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy*. (2014). [On higher education: Law of Ukraine]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html [in Ukrainian].
8. *Pro opryliudnennia dysertatsii ta vidhukiv ofitsiinykh oponentiv. Nakaz MON* (2015). [On the publication of dissertations and feedback from official opponents]. Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47536/ [in Ukrainian].
9. *Pro osvitu: Zakon Ukrainy* (2017). [About education: Law of Ukraine]. Kyiv. *Uriadovyi kurier*. (issue 186). Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3> [in Ukrainian].
10. Serbin, O.O. (2016). *Kultura akademichnoi dobrochesnosti: rol bibliotek. Proekt UBA 2016 r.* (N.p.) [The culture of academic virtue: the role of libraries. UBA project] Retrieved from http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/fahivciyu/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80.pdf [in Ukrainian].
11. Slobodianiuk, O.M. (2018). *Rol nauково-pedahohichnoho kolektyvu u formuvanni kultury akademichnoi dobrochesnosti studentiv*. [The Role of the scientific and pedagogical team in shaping the culture of academic integrity of students] *Visnyk Vinnitskoho politekhnichnoho instytutu*, 6. (pp. 134-139). DOI: <https://doi.org/10.31649/1997-9266-2018-141-6-134-139> [in Ukrainian].
12. Tkachenko, S.P. & Sidliarenko, A.I. (2017). *Prohramni zasoby perevirky naukovykh ta akademichnykh robit – panatseia vid plahiatu chy lanka skladnoi protsedury?* [Software inspection technique of scientific and academic works – panacea for the plagiarism or a spot of difficult procedure?]. *Visnyk ONU. Serii: Bibliotekoznavstvo, bibliografoznnavstvo, knyhoznnavstvo*, 22 (2), 363-366 [in Ukrainian].

**INFORMATION AND TECHNICAL TOOLS FOR PREVENTION
AND DISCUSSION OF ACADEMIC PLAGIATION IN UKRAINE**

Tatiana Shabelnik, Maryna Horbashevska, Maryna Netreba, Iryna Tymofieieva
Mariupol State University

Abstract.

Formulation of the problem. *The approved standards for the training of education recipients emphasize the totality of requirements for the content and results of educational activities of higher education institutions and scientific institutions at each level of higher education within each specialty. One of the requirements for having an internal quality assurance system for higher education is to ensure that academic integrity is respected by employees of higher education institutions and higher education providers, including the establishment and functioning of an effective system for preventing and detecting academic plagiarism. The purpose of the article is to highlight the problem of introducing academic integrity and identifying academic plagiarism with the help of information and technical tools (for example, the Unicheck online service).*

Materials and methods. *Theoretical and empirical methods: systematic analysis of the legal framework of the research of scientific, psychological and pedagogical, methodical literature; development and testing of a complex of measures to prevent academic plagiarism at the Mariupol State University. Ways of realizing the problem of academic integrity in the dissertation for obtaining the degree of Doctor of Philosophy and Doctor of Science involve the introduction of modern technologies and the Unicheck service.*

Results. *The theoretical substantiation of the introduction of information and technical tools for the prevention and detection of academic plagiarism based on the Unicheck online service is presented. Certain requirements of observance of academic integrity by higher education applicants in Ukraine, in particular, in Mariupol State University, which are implemented through fixed norms, rules of ethical behavior, professional communication between scientific-pedagogical, pedagogical employees of MSU, are defined.*

Conclusions. *The considered issues of identifying academic plagiarism with IT tools cannot be solved at the level of a separate educational institution or even a separate ministry (MES of Ukraine). Today, in the digitalization of education, this problem must be the subject of purposeful public policy, uniting the efforts of participants in the educational process, through the introduction, development and improvement of the latest technologies for the prevention and detection of academic plagiarism. It has been determined that it is appropriate to use the Unicheck online service to detect academic plagiarism.*

Keywords: *academic integrity, plagiarism, online service.*